

Arbetsmarknadsdepartementet

Enheten för integration och arbetet mot utanförskap

Minnesanteckningar från sakråd med civilsamhället inom integrationsområdet den 3 februari 2026

Den 3 februari 2026 medverkade civilsamhällesorganisationer i ett sakråd på temat *Språkstärkande insatser för utrikes födda som bott i Sverige en längre tid – behov och möjligheter*. Sakrådet leddes av Adam Alfredsson, statssekreterare hos utbildnings- och integrationsminister Simona Mohamsson.

Sakrådet ägde rum i Regeringskansliets lokaler i Stockholm. Arbetsmarknadsdepartementet ansvarar för dialogen med det civila samhället inom integrationsområdet. Arbetet genomförs enligt en årscykel med återkommande möten planerade i samverkan mellan Regeringskansliet, det civila samhället och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR). Sakrådet syftade till att fånga upp den kunskap och erfarenhet om arbetet med integration och utanförskap som finns inom det civila samhället.

Sakrådet inleddes av statssekreterare Adam Alfredsson som beskrev regeringens mål för att förbättra integrationen och minska utanförskapet med fokus på språkstärkande insatser för utrikes födda som bott i Sverige en längre tid. Statssekreterare Alfredsson underströk även civilsamhällets viktiga roll i detta arbete.

Därefter följde en presentationsrunda där varje organisation utifrån sin verksamhet presenterade sina viktigaste medskick kopplat till sakrådets tema. Efter bordsrundan följde en diskussion utifrån frågeställningarna:

- *Vilka är civilsamhällets viktigaste lärdomar gällande språkstärkande insatser för utrikes födda som bott i Sverige en längre tid?*
- *Hur skapas störst ändamålsenlig effekt genom samverkan mellan civilsamhället och det offentliga?*

Under bordsrundan och diskussionen lyftes bl.a.:

- Att människor behärskar det svenska språket är grundläggande för både individ och samhälle. Organisationernas erfarenhet är att deltagare i språkstärkande insatser vill lära sig svenska. Svårigheter med inläring är inte detsamma som ovilja. Språket motverkar passivisering, ökar individens känsla av mening och är vägen till gemenskap och sysselsättning.
- Förutsättningarna att lära sig det svenska språket behöver förbättras. Civilsamhället efterlyser ekonomiskt stöd för mer tid och rum för långsiktiga språkstärkande insatser. För att lära sig språket behövs mer än SFI-undervisning. Särskilt viktigt är att få möjlighet att träffa personer som behärskar svenska väl. Ett sätt att möjliggöra detta är att bredda målgrupper för olika insatser så att fler utrikes födda med olika bakgrund, men även inrikes födda, deltar. I tillägg till bredare målgrupper behövs även riktade insatser, bl.a. för föräldralediga.
- Klassrumsundervisning behövs, men även andra typer av insatser såsom utveckling av digital teknik/hjälpmedel samt mer interaktiva aktiviteter utanför klassrummet. Genom att ex. åka kollektivt tillsammans, göra praktik eller arbetsträna lär man sig normer och utökar ordförrådet. Generationsöverskridande insatser kan öka integrationen, minska psykisk ohälsa och ofrivillig ensamhet. Samhället behöver också ta vara på den kompetens och de språkkunskaper som finns i gruppen utrikes födda, bl.a. inom äldreomsorgen.
- Gruppen utrikes födda är en mycket heterogen grupp. En del individer har komplex problematik som innefattar omsorgsansvar, osäker boendesituation, trauma, diagnoser, och psykisk ohälsa. Allt detta påverkar förutsättningarna att lära sig ett nytt språk och progressionen i språkinläringen. En del har kommit till Sverige från länder med stor språklig distans till svenskan och med kort eller ingen utbildning. Insatser som tar hänsyn till de olika förutsättningar som föreligger är nödvändigt för att lyckas med språkinläring och integrationen.
- Det finns strukturella problem som påverkar integrationen. Ett exempel är diskriminering på arbetsmarknaden som påverkar möjligheten att få ett jobb, även om man kan svenska väl. Samhället behöver jobba mot diskriminering och tillvarata individens

kompetens. Ofta är det inte endast bristande språkkunskap som saknas, utan även exempelvis kontakter och nätverk. Det är viktigt att lyfta målgruppens behov och erfarenheter för att hitta lösningar. Ett annat exempel som kan leda till ökad osäkerhet och därmed försvåra möjligheten att lära sig det svenska språket är om man har en tillfällig migrationsstatus.

- Civilsamhället är en mycket betydelsefull aktör inom integrationsområdet och ett viktigt komplement till det offentliga. Civilsamhällets styrkor är bl.a. att det har förtroende hos målgruppen och ofta kan vara effektiva och snabbfotade. För att ta vara på detta behöver det offentliga stimulera samverkan. Samverkan kan stärkas bl.a. inom civilsamhället (ex. idrottsföreningar och studiecirkel) och mellan civilsamhället och det offentliga (ex. kommuner, bibliotek och öppna förskolan). IOP lyftes som en framgångsrik väg.
- Tilliten i samhället är viktig för integrationen och den behöver öka. Insatser behövs tidigare i etableringsprocessen och det behöver vara trygga sammanhang, gärna i mindre grupper, som stärker gemenskap, tillit och självförtroende hos deltagarna. Att tilliten ökar är även viktigt för att stärka demokratin i samhället.
- Individens frihet är utmärkande för Sverige. Barns rättigheter och jämställdhet är viktiga delar och gäller alla som bor i Sverige.
- Det starka föreningslivet är utmärkande för Sverige och kan bidra till gemenskap, kunskap och långsiktig integration. Civilsamhället efterfrågar mer riktade insatser till föreningslivet för utrikes födda barn och vuxna. Viktigt att överbrygga hinder såsom ekonomi och transport till aktiviteter.

Samrådet summerades och avslutades av statssekreterare Adam Alfredsson.